

Sámi allaskuvla
Sámi University College

OAHPPROGRÁMMAPLÁNA

**SÁMI MÁNÁIDGÁRDEOAHPAHEADDJE OAHPPU
BARGOSAJIS**

BMOA 2015-2019

Vuodđuduvvon Sámi mánáidgárdeoahpaheaddjeoahpu prográmmaplánii dohkkehuvvon maŋemus Dutkan- ja oahppostivrras 8.10.2014 DOS 62-14. Sámi allaskuvlla dutkan- ja oahppostivrra jodiheaddji dohkkehan mearrádusnotáhtain 22.6.2015 dutkan- ja oahppostivrra mearrádusa áššis DOS 89/13 vuodul.

SISDOALLU

1	Prográmma namma ja grádanamahus	3
2	Sámi mánáidgárdeoahpaheaddjeoahppu bargosajis oppalaččat.....	3
3	Sisabeassangáibádusat	3
4	Oahpahusgiella	4
5	Oahpu sisdoallu	4
6	Oahppanjoksosat	5
7	Prográmma huksehus	8
8	Oahppanvuogit	10
9	Árvvoštallanvuogit ja profešuvdnamáhppa.....	12
10	Lonohallanstudeantan ja internašunaliseren	12
11	Bargo- ja joatkkaoahppovejolašvuodát	12
12	Oahppokvalitehta	13
13	Studeanttaid dohkálašvuodáárvvoštallan	13

1 Prográmma namma ja grádanamahas

Sámi mánáidgárdeoahpaheaddjeoahppu bargosajis, bachelor

Samisk arbeidsplassbasert barnehagelærerutdanning, bachelor.

The Sami Kindergarten/Early Childhood teacher education program, bachelor.

Oahppu lágiduvvo neahhtaoahpahusa ja deaivvademiid bokte njealji (4) oahppojaš ja addá 180 oahppočuoggá.

2 Sámi mánáidgárdeoahpaheaddjioahppu bargosajis oppalaččat

Sámi mánáidgárdeoahpaheaddjeoahppu bargosajis lea profešuvdnaoahppu, mii gealbuda studeanta doaimmahit mánáidgárdeoahpaheaddjiprofešuvnna mánggabelát ja rievdi servodagas, otná ja boahhteáiggi ođđaáigásaš mánáidgárddiin. Oahppu lea ovttárvosaš dárogielat mánáidgárdeoahpaheaddjioahpuin. Oahpus deattuhuvvo pedagogalaš jođiheapmi. Oahppu speadjalastá mánáidgárddi beaivválaš doaimmaid ja mo barget oahppamiin, láddamiin, stoahkamiin, ovddasmorrašiin ja buot beallásaš ahtanuššamiin mánáidgárddis. Oahpus leat ovcci (9) iešguđet máhttoviidodaga, maid studeantta čađaha njealji jagi badjel. Máhttoviidodagaid bokte, oktii didaktihkalaš fáttáiguin ja pedagogalaš teorijain, studeanttat besset bagadallanvehkiin geahččaladdat mánáidgárdeoahpaheaddjibarggu hárjehallamiin hárjehallanbáikkiin ja beaivválaš barggus mánáidgárddiin.

3 Sisabeassangáibádusat

Sisabeassanvuodđu sáhtá leat oppalaš lohkašvuohta (čađahan joatkkaskuvlla/logahaga) dahje reálagelbbolašvuohta. Sámegeala gáibádusa sáhtá deavdit čuovvovaš vugiid mielde: Norgga joatkkaskuvllas sámegealla 1. dahje 2. giellan 2, Suoma logahagas eatnigielladutkkus dahje guhkes amasgielladutkkus ja Ruota gymnásas eatnigiellan (modersmål 200 čuoggá) dahje ođđaáigásaš giellan (moderna språk 200-300 čuoggá) dahje vástideaddji sámegealoahppu doaibmi njuolggadusaid mielde. Sámegeala gáibádusa sáhtá maid deavdit sámegeala lohkanbadjeoahpuin, 30 oahppočuoggá, dahje vástideaddji oahpuin dahje ceavzit giellageahččaleami maid Sámi allaskuvla lágida. Jus lea eahpesihkarvuohta man dási gelbbolašvuohta ohccis lea, de ášši ovddiduvvo fágalaš árvoštallamii ja meannuduvvo dán vuodul.

Studeantta galgá leat barggus mánáidgárddis unnimus 40% virggis, juogo veahkkebargin, fágabargin dahje eará bargin ja deavdit sisabeassangáibádusaid.

Eará čielggadeamit:

Sisaváldima olis ohcci ferte čielggadan studerema bargoadiin/mánáidgárdeeaiggádiin.

Dahkkojit sierra šiehtadusat mánáidgárddiiguin gos leat studeanttat geat álget ohppui, dan ahte mánáidgárddit leat oahppanarenan studeanttaide.

4 Oahpahusgiella

Oahpu váldo oahpahusgiella lea davvisámegiella. Oahpus sáhttet logaldallamat ja seminárat leat eará gielaide.

5 Oahpu sisdoallu

Sámi mánáidgárdeoahpaheaddjeoahppu bargosajis vuodđun lea sámi mánngabealatvuohta, mánngagielat- ja -kultuvrrat servodat ja sámi mánát gos ihkenassii Sámis. Sámi kultuvra ja sámegielaiddilli, historjjás otná beaivái ja boahhtevuhtii lea guovddášis. Oahppu deattuha našunála, riikkaidgaskasaš ja sámi dutkan- ja ovddidanbargguid mat leat relevánta mánáidgárdeoahpaheaddjiprofešuvdnii ja bastá ođastit máhtuidis dán fágasuorggis.

Sámi oahpu vuodđudussan lea mánáidgárdeoahpaheaddjebargu sámi mánáidgárddis.

Sámi mánáidgárdeoahpaheaddjigelbbolašvuohta searvidahtta mánáid, gain leat iešguđetlágan kultuvrralaš, sosiálalaš ja gielalaš duogážat. Oahppu vuhtiiváldá mánáidgárdeoahpaheaddji ja mánáidgárddi bajásgeassirolla ja ovddidit buot mánáid buotbeallásaš ahtanuššama ja fuolahit mánáid mánngabealat ovdáneami.

Sámi árbevirolaš máhttu ja luonduáddejupmi, sámi árbevirolaš bajásgeassin ja oahppanáddejumit leat vuolggasadjin, ja dat mo sáhttit mánáidgárddis dáid sirdit ođđa áigái. Ovttasbargu mánáiguin, váhnemiiguin, mánáid bearrašiiguin ja eallilan olbmuiguin leat deatalaš go galgá sirdit sámi árbevirolaš máhtu ja luonduáddejumi ođđa áigái. Bajásgeassin vuodul leat mánáid birgemis ja birgehállamis. Sámi pedagogihkka ja oarjemáilmmi pedagogihkka heivehuvvojit mánáidgárddi áigái ja báikái heivvolaš vugiin nu ahte sámi máhttu šaddá sámi mánáidgárdemáhtun. Oahppu deattuha mánnggalágan gulahallanvugiid sihke formálalaš ja eahpeformálalaš, ruovttuiguin ja ásausaiguin mat ovddasvástidit mánáid bajásšaddama.

Sámi mánáidgárdeoahpaheaddjeoahppu bargosajis sisdoallu lea juhkkovuvvon sierra máhttoviidodagaide (geahča máhttoviidodatplánaidda), ja lassin čiekŋudeapmi ja bachelorbargu. Oahpus deattuhuvvo pedagogalaš jodiheapmi ja mánáidgárddi sierra profešuvdnan. Pedagogihkka lea guovddáš ja oktiičadni fága mii čuovvu juohke máhttoviidodaga. Juohke máhttoviidodat leat profešuvdnii ráhkkanahtti ja siskkida relevánta pedagogalaš, fágalaš ja didáktalaš máhtu mii heivehuvvo mánáidgárddi fágasurvggiide. Eambo ja dárkilet dieđut leat máhttoviidodatplánain.

Lohkanmearri láidesta studeanttaid oahpásnuvvat sámi ja eamiálbmogiid dutkan- ja ovdánahttinbargguide, áigeguovdilis guorahallamiidda ja fágačállosiidda, ja sámi árbevirolaš dieđuide. Maiddái njálmmálaš gáldut (omd. eallilan olbmot) leat dehálaččat dieđuid háhkamis.

Lohkanmearri lea sámegillii dalle go lea oľahanmutter ja muđui skandinávagielaide ja sáhtta maiddá leat engelasgillii. Lohkanmearit leat máhttoviidodaga plánain (geahča máhttoviidodaga plánaid).

Hárjehallan lea integrerejuvvon oassi juohke máhttoviidodagas. Hárjehallan dáhpáhuvá oahpahas, ráhkanemiin hárjehallamiidda, hárjehallama čađaheamis mánáidgárddis ja eará ášahasain ja hárjehallama árvoštallamis. Hárjehallan lágiduvvo dábálaččat mánáidgárddiin iešguđet guovlluin ja riikkain Sámis, dihto sisdoaluin ja bargogáibádusaiguin (geahča hárjehallanplána).

Dát oahppoprográmma lea kombinašuvdna oahpus ja barggus, ja guoská bargobáikái áibbas eará láhkái go dábalaš oasseáiggeoahppu. Studeantta bargobáiki, mánáidgárdi, lea okta mángga oahppoarenain. Studeanta, mánáidgárde hoavda/ eaiggát ja Sámi allaskuvla dahket šiehtadusa mas čielggaduvvot rollat ja geatnegasvuodát.

6 Oahppanjoksos

Sámi mánáidgárdeoahpaheaddjeoahpu bargosajis ollašuttán galgá kandidáhtta leat oľahan čuovvovaš oahppanjoksosiid mat čilgejuvvojit máhtu, gálggaid ja oppalaš gelbbolašvuoda vuodul.

Máhttu

Kandidáhtas lea:

- viiddis máhttu profešuvdna- ja fágalaš gelbbolašvuolta.
- viiddis máhttu sámi árbevirolaš máhtus ja dieđalaš máhtus iešguđetge fágasurggiid siskkobealde.
- viiddis máhttu mánáid stoahkamis ja oahppanproseassain.
- viiddis máhttu mánáid modearna mánnávuodas ja mánnákultuvrras.
- viiddis máhttu mánáid iešguđetlágan bajásšaddaneavttuin, duogážis ja ovdáneamis servodagas mas leat valljivuohta gielas, sosiála diliid, oskkuid, eallinoainnuid ja kultuvrraid dáfus.
- viiddis máhttu jođiheamis ja pedagogalaš barggu lámčimis stoahkan- ja oahppanarena mánggalágan bargovugiin ja sosiála, fysalaš, estehtalaš ja hábmejeaddji ovdáneamis ja álggahalli digitála, lohkan-, čállin- ja matematihkkagálggain.
- viiddis máhttu ovttasbarggu ja gulahallama mánáid, váhnemiid ja eará rávisolbmuid, skuvllaid, ruovttuid ja eará ášahasaid gaskkas.
- viiddis máhttu sámegiela ja eará gielaid ovdánahttimis, mánáid giellaovdáneamis, mánggagielatvuodas ja giellaealáskahttimis.
- viiddis máhttu mánáid vuogiatvuodain riikkaidgaskasaš- ja eamiálbmotjuľggaštusaid

vuodul, sámi konvenšuvnnaid ja našunála lágaid vuodul, maid vuoigatvuodain makkár dovdomearkkat gullet inkluderejeaddji, dásseárvosaš, dearvvašmahtti ja oahppandáhtolaš mánáidgárdebirrasii.

- máhttu našunála ja sámi mánáidgárddi iešvuodain, historjjás ja ovdáneamis, láhkavuodus ja stivrendokumeanttain, ja sajjadagas ja rollas sámi ja muđui servodagas.
- máhttu dovdat našunála, riikkaidgaskasaš ja sámi dutkan- ja ovddidanbargguid mat leat relevánta mánáidgárdeoahpaheadjiprofešuvdnii ja bastá ođastit máhtuidis dán fágasuorggis.

Gálggat

Kandidáhtta máhtta:

- geavahit iežas fágalašvuoda, sámi árbevirolaš máhtuid ja sámi oahppanáddejumiid, relevánta teoriijaid ja dutkanbohtosiid barggus.
- ovddidit iežas mánáidgárddioahpaheadjijn šaddama identitehta ja reflekteeret iežas ja mánáidgárddi geavadiid go ovdánahtta mánáidgárddioahpaheadjirolla ja profešuvdnaetihkalaš gažaldagaid.
- doaibmat mánáidgárddioahpaheadjijn, láidesteadjijn, ovttasbargoguoibmin, jođiheaddjijn ja bagadallin.
- plánet, čađahit, árvoštallát ja kritihkalaš reflekteeret mánáidgárddi stoahkan- ja oahppanarena okto ja ovttas earáiguin, mánggagielalaš- ja mánggakultuvrralaš geahččanvugiin, fágaid siste ja rastá, sámi árbevirolaš máhtu ja dieđalaš máhtu ja vásáhusvuđđosaš máhtu vuolggasajis.
- jođihit, lágidit ja árvoštallát mánggabearlat oktiibiddjon mánnájoavkkuid stoahkama, oahppama ja ovdáneami iešguđetlágan bargovugiid mielde ja heiveha mánáidgárddi iešguđetlágan mánáid návccaide ja attáldagaide, beroštumiide ja sosiokultuvrralaš duogážiidda, fátmasteaddji mánáidgárddi birrasii, nu ahte movttiidahtta ja doarju mánáid ovdáneami.
- ovdánahttit hutkás proseassaid mánáidgárddis mas čalmmustahtta mánáid hábmenávccaid, ollislaš oahppama ja birgen- ja birgehallandovddu.
- geavahit iešguđetlágan formálalaš ja eahpeformálalaš oahppan- ja gulahallanmáliid.
- lágidit ja jođihit buriid ja hutkás birrasiid ja dilálašvuodaid fievrriid máhtu sámi árbevirolaš oahppanoainnuin ja dáid sirdašumiid buolvvas buolvii meanuid, mitalusaid ja bargooassálastimiid bokte olbmo, giela, lagaš- ja luonddubirrasa oktiigullevašvuodas, fysalaš ja estehtalaš ovdánahttimii, muosáhussii ja dovddiidussii.
- áddet globála gažaldagaid ja bistilis ovdáneami mánáidgárddi geavahagain.

- bidjat johtui nuppástuhttin- ja ovdánahtttindoaimmaid, sihke ovttaskas mánáid ektui ja mánáidgárddi oppalaš perspektiivvas, ovttasbarggus váhnemiiguin. bargoustibiiguin, lagašservodagas ja ovttasbargofágaásahusaiguin.
- sajustit, gozihat ja ovddidit (sámi) mánáid vuoigatvuodaid.
- hálddašit dgt -geavaheami mánáidgárddi ja fievrrida reflekterejeaddji servodatlaš perspektiivvaid mediaovdáneamis ja dorvvolaš geavaheami digitála arenain persovdnasuodjalusa ja jietnadanfriddjavuođa ektui.
- searvvahit mánáidgárddi báikkálaš bargo-, kultuvra- ja servodateallima, árbediehtoguddiid ja resursaolbmuid.
- gádjunveahki, sihkarvuođa ja dáhkádusa.
- geavahit njálmálaš ja čálalaš sámegeilmáhttu ja ámmátgiella, oahpahandáidu sámegillii ja riikkagilli.

Oppalaš gelbbolašvuohta

Kandidáhtta:

- diehtá mánáidgárddeohaheaddji profešuvdna ehtalaš gažaldagaid, erenoamážit mat gullet ovddasvástádussii, árvvusatnimii ja fápmoperspektiivvaide.
- máhtta plánet, jođihit, čađahit, dokumenteret ja kritihkalaš reflekteret pedagogalaš bargguid mánáidgárddi sisdoalus ja doaimmain maid vuolggasadjin leat ehtalaš gáibádusat ja njuolggadusat, dutkamii vuodđuduvvan máhttu ja sámi árbevirolaš- ja vásáhusmáhttu maid vuodđun lea árvvusatnin ja gierdavašvuohta.
- máhtta bidjat olmmošvuoigatvuodaid, toleránssa álbmogiid gaskkas ja etihkalaš dihtomielalašvuođa mánáidgárddi árvvovuođuin guovddáži .
- nanne sámi, riikkaidgaskasaš, mánggagielalaš- ja kultuvrralaš ja álgoálbmot áššiid mánáidgárddi barggus.
- atná árvvus sihke iežas, mánáid, mielbargiid, olbmuid ja guovlluid gielaide, kultuvrraid ja árvvuid.
- hálddaša sámegiela, muhto maddái riikkagiela, gelbbolaš vugiin profešuvdnadoaimmas.
- máhtta gaskkustit guovddáš fágasisdoaluid njálmálaččat ja čálalaččat, bastá searvat fágalaš digaštallamiidda oahpu iešguđetlágan fágasurggiin ja juogadit máhtu ja vásáhusaid earáiguin.
- máhtta sámi áššiid mánggabealatvuođa ja lea mielde nannemin sámi bajásgeassin- ja oahppoásahusaid ulbmiliid iežas ja birastahtti servodagaide ja rájáidrasttideaddji ja kultuvrraid gaskasaš ovttasbargguid.
- lea rievdan- ja ovdánangelbbolašvuohta, mainna bastá dustet mánáidgárddi boahhtevuođas vai ovdánahtta buori geavada ja profešuvnna etihkalaš vuodđudusa.

- dovdá oahppo- ja bajásgeassinbirrasiid mat barget máná identitehta, gielaid ja kultuvrraid nannemiin (siiddat, sohka buolvaid deaivvadanbáikkid, searvelanjat, kultur- ja giellaguovddážat) ja máhtta hukset fierpmádagaide eará sámi ja eamiálbmotguovlluiguin.
- sajasta, goziha ja ovddida sámi mánáid vuoigatvuođaid.

7 Prográmma huksehus

Sámi mánáidgárdeoahpaheaddjeoahppu bargosajis sisdoallu huksejuvvo čiežain máhttoviidodagaide (geahča máhttoviidodatplánaide) ja vel čiekŋudemiin ja bachelorbargguin. Juohke oahppo jagi lea hárrjehallan (geahča hárrjehallanplána), mii čuovvu siskkiduvvon oassin buot máhttoviidodagaide ja čiekŋudeami. Čiekŋudeapmi hukse máhttoviidodagaide ja ovddida fágalaš progreshuvnna ja lasiha gelbbolašvuođa mii lea áigeguovdil mánáidgárdebargui. Bachelorbargu lea profeshuvdnii ráhkkanahhti ja galgá válljejuvvot dakkár fáttás mii gullá máhttoviidodagaide dahje čiekŋudeapmái. Bachelorbargu, dieđateorija ja metoda vuodđooahppu dahket oktiibuot 15 oahppočuoggá.

Oahppu huksejuvvo čuovvovaččat:

LOHKANBADJI	ČAKČAT	GIDDAT	
1. oahppojagi 2015–16	Mánáid stoahkan, oahppan ja ovdáneapmi (MSOO) 10	Mánáid stoahkan, oahppan ja ovdáneapmi (MSOO) 5	
	Giella, teaksta ja matematihkka (GTM) 10	Giella, teaksta ja matematihkka (GTM) 10	
		Luondu, dearvašvuohta ja lihkadeapmi (LDL) 10	
Hárjehallan	10 beaiwi iežas bargosajis	15 beaiwi eará mánáidgárddis	
2. oahppojagi 2016–17	Mánáid stoahkan, oahppan ja ovdáneapmi (MSOO) 5	Sámegiella, mángga-gielalašvuohta ja giella-ealáskahttin (SMG) 10	
	Duodji, juoigan ja hutkáivuoha (DJH) 5	Duodji, juoigan ja hutkáivuoha (DJH) 15	
	Luondu, dearvašvuohta ja lihkadeapmi (LDL) 10		
Hárjehallan	Čakčat 10 beaiwi eará mánáidgárddis	Dálvet 10 beaiwi eará mánáidgárddis	Gidđadálwi 10 beaiwi eará mánáidgárddis 5 beaiwi sirdin mánáidgárddis skuvlii
3. oahppojagi 2017–18	Sámegiella, mángga-gielalašvuohta ja giella-ealáskahttin (SMG) 10	Jodiheapmi, ovttasbargu ja ovdanáhttin (JOO)15	
	Servodat, oskkoldat ja etihkka (SOE) 10	Servodat, oskkoldat ja etihkka (SOE) 10	
Hárjehallan	Čakčat 10 beaiwi eará mánáidgárddis	Dálvet 5 beaiwi sámi ásašusas	Gidđadálwi 20 beaiwi iežas mánáidgárddis
4. oahppojagi 2018–19	Čieknudeapmi (ČIEKD) 15	Čieknudeapmi (CIEKD)15	
	Bachelorbargu (BA) 5	Bachelorbargu (BA) 10	
Hárjehallan	10 beaiwi iežas mánáidgárddis		

8 Oahppanvuogit

Digigiisá

Mánáidgárdeoahpaheaddjeoahppu bargosajis lea profešuvdnaoahppu mas oassálastin ja ovttasbargu leat guovddážis. Oahppu lágiduvvo geabbilis málle mielde, mii mearkkaša ahte studeantta oahppanaktivitehtat lágiduvvojit sihke neahtas ja deaivvademiin Sámi allaskuvllas ja mánáidgárddiin. Dán málle gohčodit “Neahtadoarjjaoahppa”. Sámi allaskuvlla virtuála oahpahuslávdi, váldogulahallanbáiki ja diehtujuohkinbáiki lea *Digigiisá*. *Digigiisá* čohkkejuvvojit buot oahpu guoski áššit nugo plánat, lohkanbadjeplánat, logaldallamat, bargobihtát, fágalaš ságastallamat, bagadallan, studeantabargguid geigemat, fágaoahpaheddjiid árvoštallamat ja nu ain. Studeanta galgá beaivválaččat čuovvut *Digigiisá*, ja studeanttas lea alddis ovddasvástáduš háhkat dieđuid. Studeanttain galgá leat pc, mas lea interneahhta ja heivvolaš teknihkalaš prográmmat.

Studeantawebba

Formálalaš dieđut ja gulahallan Sámi allaskuvllain lea dihto studeantawebba bokte. Čujuhus studeantawebbii lea Sámi allaskuvlla ruovttusiiddus. Studeantawebbas sáhtta iežas dieđihit oahpahussii ja eksámenii buot oahppoovttadagain maid čađaha čuovvovaš lohkanbajis. Dán dahká go leat máksán lohkanbadjedivada ja go dárkkista ahte buot oahput/oahppoovttadagat leat du progreshuvdna-/oahpahusplánas.

Studeantaaktiivvalaš bargovuogit

Studeantaaktiivvalaš bargovuogit leat guovddážis. Lágiduvvon oahpahas lea doarjjan studeantta oahppamii. Studeanttain vurdojuvvo iešheanalašvuolta ja ahte aktiivvalaččat oassálastet oahppanaktivitehtaide neahtas, deaivvademiin ja beaivválaš barggus mánáidgárddis. Bargo- ja oahppanvuogit leat earret eará logaldallamat, blogga- ja forumčállin, fágalogga- ja eará loggačállin, bargobajit, seminárat, joavkobarggut, bagadallamat, oktagaslaš barggut, iehčanassii ja ovttas earáiguin lohkan ja reflekteren ja nu ain. Logaldallamat leat sihke klássalanjas, “online” neahtas ja báddejuvvon ovdagihtii mat biddjojit *Digigiisá*.

Oahpu iešguđet máhttoviidodatplánain leat oahppanjoksosot, sisdoallu, geatnegahtton bargogáibádusot, hárjehallamat, eksámenat ja lohkanmearri čilgejuvvon. Hárjehallamii lea sierra plána ja njuolggadusot, mii gullá oktii máhttoviidodatplánaiguin ja prográmmaplánain. Iešguđetlágan bargogáibádusot galget leat dohkkehuvvon fágaoahpaheddjiid bealis ovdal go studeanta beassá eksámeniidda. Bargogáibádusaid čađaheapmi ja organiseren leat čadnon plánaide mat biddjojit vahkuide, mat *Digigiisás* gohčoduvvojit “Lekšuvdnan” dahje “Oahppandoaibman”. Juohke vahku lea sierra lekšuvdna (plána) mas ovdanbohtet doaimmat ja barggut, lohkanmušat ja logaldallamat. Vurdojuvvo ahte studeanttat ieža maddái ovttas cegejit bargogáibádusot mat ovttasbarget bargobajiin ja neahta bokte. Guovddáš oahppanjoksosiid ulbmilin lea hástalit ja ovdánahttit studeanttaid fágakritihkalaš

reflekšuvnnaid. Fágaloggat, bagadallamat ja profešuvnamáhppa geavahuvvojit reaidun šaddat dihtomielalažžan iežas oahppamis. Oahppanmáallet leat:

- Oahppan barggu vuodul, studeantaaktiivvalaš bargomáalle.
- Reflekšuvdna.
- Iešheanalašvuolta ja ovddasvástádus.

Deaivvadeamit allaskuvllas

Prinsihpalaččat leat buot oahppanaktivitehtat geatnegahtton. Neahttaaktivitehtain lea studeanttain friddjavuohta goas dáid čađahit. Fysalaš deaivvadeamit mat lágíduvvojit Sámi allaskuvllas leat geatnegahtton ja dain ii sáhte studeanta jávkat muđui go dohkálaš sivaidda geažil nugo omd. buohccindieđihemiid vuodul. Jávkkan deaivvademiin galgá dieđihuvvot dahje šiehtaduvvot ovdagihtii, ja jávkanáiggi bargogáibádusaid galgá maŋŋel válbmet. Skuvlabirrasis studeanttain lea oahpahusa olis vuoigatvuolta geavahit girjerádjosa, interneahpa, bargolanjaid, oahpahus-, seminára- ja čoaŋkkilanjaid, luoikkahit teknihkalaš bargoneavvuid ja govva- ja jietnastudioid.

Bagadallamat

Juohke máhttoviidodagas lea okta dahje moadde fágaovddasvástideaddji, fágalaš gulahallanolmmožin, láidesteaddjin, movttiideaddjin ja bagadallin studeanttaide fágalaččat ja profešuvnna ektui. Fágaoahpaheadjit barget teamain, maid jođiha sierra oahppojođiheaddji. Bagadallamat čađahuvvot iešguđet vugiid mielde, sihke ovttaskas studeanttain muhto maiddái joavkkuin ja luohkás, nugo ságastallamiin neahtas dahje deaivvademiin allaskuvllas, bagadallan čađahuvvon bargguidda oktavuodas ja nu ain. Bagadallamat sáhttet maid čađahuvvot deaivvademiin mánáidgárddiin, go fágaoahpaheadjit galledit ja čađahit oahpahusa mánáidgárddiin joavkkuid mielde. Bagadallamat dábálaččat galget šiehtaduvvot ovdagihtii, ja studeanta galgá ráhkkanit bagadallamiidda

Hárjehallamat

Hárjehallamiin juohke studeanttas lea hárjehallanbagadalli, gii bagadallá studeantta hárjehallanáigodagas ja hárjehallanbargguin. Dábálaččat lágíduvvo bargohárjehallan nu ahte 1-2 studeantta leat ovttá hárjehallanjoavkkus. Hárjehallamat leat geatnegahtton.

Beaivválaš bargu

Studeantta bargosadji, mánáidgárdi, lea guovddáš oahppanarena. Studeanta galgá leat barggus mánáidgárddis unnimusat 40% virggis dan áigodagas go váldá oahpu. Bargoáigi mánáidgárddis buorrin gehččojuvvo dohkkehuvvot 50 % oahppoáigin. Olles mánáidgárdi gos studeanta bargá, lea mielde oktasaš gelbbolašvuodáloktemis ja mánáidgárddi ovdánahttimin. Dát lea vejolaš studeanttaid prošeavttaid ja bargobihtáid bokte, ja go fágaoahpaheaddjit galledit mánáidgárddiid ja čađahit oahpahusa doppe. Sámi allaskuvlla ja studeanta bargobáikki ovttasbarggu ulbmilin lea ahte fágalaš ovdáneapmi guoská olles bargiidjovkui mánáidgárddis.

9 Árvvoštallanvuogit ja profešuvdnamáhppa

Eksámeniid olis studeanta árvvoštallojuvvo máhttoviidodagaid ja oahpu sierra ja oppalaš oahppanjoksosiid ektui, iešguđetge vugiid mielde, nugo máhttoviidodaga plánaiguin čilgejuvojit. Iešguđetgelágan vuogit galget hárjehit studeantta dokumenteret, čilget, ákkastallat, mitalit ja reflekeret.. Árvvoštallanvuogádat mii geavahuvvo lea bustávvaárvosáni A- F, mas A lea buoremus árvosátni, E vuolimus ceavzinárvosátni ja F mearkaša ahte ii leat ceavzán. Sáhttet maid geavahuvvot árvosáni Dohkkehuvvon/li dohkkehuvvon dahje Ceavzán/li ceavzán (omd. bargohárjehallamiid oktavuodas).

Guovddáš oassi bagadallamis ja árvvoštallanvugiin lea studeantta iežas čállin ja reflekšuvdna maid vurke sierra profešuvdnamáhppii (geahča profešuvdnamáhppa láidehus). Máhppa lea oassin studeanta bargogáibádusain mas deattuha diđolaš oahppama ja ovdáneami. Juohke studeanta galgá alces čohkket profešuvdnamáhppa, mii galgá čuovvut studeanta olles oahppoáigodaga, ja čájehit studeanta fágalaš, persovnnalaš ja profešuvnnalaš ovdáneami. Profešuvdnamáhppa dokumentere studeanta čađahuvvon doaimmaid ja su oahppama, ja sáhtta leat guovddáš reaidu čuovvut studeanta oahppoprográivna ja láddama. Juohke máhttoviidodagas galgá oassi profešuvdnamáhppas veahkkinn studentii oaidnit profešuvnna oppalašvuoda ja iežas oahppama.

10 Lonohallanstudeantan ja internašunaliseren

Studeanta galgá guokte vuosttaš jagi lohkat Sámi allaskuvllas. Goalmmát oahppo jagi sáhtta vuolgit eará oahppoásahussii sisriikkalaččat dahje olgoriikii. Lea vejolaš vuolgit sihke hárjehallamiidda ja lohkat válljenmuni oasi fágaid eará sajés. Sámi allaskuvla ovttasbargá mánggaid ásausaiguin, eambo dieđut ruovttusiiddus ja oahppokoordináhtoris.

11 Bargo- ja joatkkaoahppovejolašvuodát

Oahppoprográivma ráhkkanahhtá ja addá spesialiserejuvvon gelbbolašvuoda bargat mánáidgárddis. Oahppu addá vejolašvuoda joatkkaoahpuiguin joatkit, earret eará masteriin. Sámi mánáidgárdeoahpaheaddjioahppu bargosajis addá muđui mánggabealat gelbbolašvuoda sámi áššiid ja servodaga birra, dieđalaš ja fágalaš máhtu.

12 Oahppokvalitehta

Sámi allaskuvla deattuha oahppokvalitehta, ja kvalitehta galgá oppa áigge leat guovddážiis. Studeanttat geat váldet sámi mánáidgárdeoahpaheaddjioahpu bargosajis Sámi allaskuvllas galget oažžut buori ja relevánta oahpu ja vuođu doaibmagoahtit mánáidgárdeoahpaheaddjin. Sámi allaskuvlla kvalitehtavuogádaga vuođul bargojuvvo systemáhtalaččat kvalitehtain, sihke sámi ja eamiálmot perspektiivvas ja majoritehtaservodatlaš perspektiivvas.

Oahppokvalitehta sihkarastin ja nannen lea bargiid ja studeanttaid ovddasvástádus. Studeanttat sáhttet vuordit dieđuid oahpposisdoaluid birra ja makkár fágalaš vuordámušat leat studeanttaide, omd. ahte dovdet fágalaš ja ámmátetihkalaš vuordámušaid. Studeantaárvvoštallamat galget leat objektiivvalaččat ja rievttalaččat. Studeanttat galget leat ráhkkanan ja oasálastit oahpahussii aktiivvalaččat, ovttasbargat earáiguin, doalahit áigemeriid ja deavdit eará eavttuid, mat leat oahpus. Buot dát leat oassin oppalaš oahpaheaddji dohkálašvuođaárvvoštallamis, man birra logat eambo boahhte kapihttalis.

Kvalitehta nannemii leat čuovvovaš doaibmabijut:

- Progrešuvdnašiehtadus juohke studeanttain ja čuovvoleapmi
- Bagadallan, ovttaskas- ja joavkobagadallamat
- Oahpuid árvoštallamat, studeantaárvoštallamat ja fágareporttat
- Čoahkkimat luohttámušolbmuiguin ja árvoštallančoahkkimat luohkain

13 Studeanttaid dohkálašvuođaárvoštallan

Oppalaš dohkálašvuođaárvoštallan lea ollislaš árvoštallan das, mo studeantta doaibmá oahpaheaddjin fágalaččat, pedagogalaččat ja olmмоšlaččat (persovnnalaččat). Árvoštallamis deattuhuvvojit erenoamážit, leatgo studeanttas vurdojuvvon eavttut doaibmat oahpaheaddjin, mo doaibmá oahppodilis, mo ceavzá eksámeniin ja hárjehallamiin. Dohkálašvuođaárvoštallan vuođđuduvvá universitehtaid ja allaskuvllaid láchkii § 4-10 ja máhttodepartemeantta mearridan dohkálašvuođanjuolggadusaid. Dohkálašvuođaárvoštallan čuovvu juohke studeantta oppa oahppoáiggi, ja galgá sihkarastit ahte studeanta lea árvoštallojuvvon ja dohkkehuvvon oahpaheaddjiámmáhii.